

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/130/2019
Identifikačné číslo spisu: 8117209476
Dátum vydania rozhodnutia: 28.04.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Terézia Mecelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:8117209476.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne N. X., trvale bytom v U. XX, zastúpenej splnomocnenkyňou RIEDL advokátska kancelária s. r. o., so sídlom v Prešove, Slovenská 46, IČO: 54 359 490, proti žalovanej Všeobecná úverová banka, a.s., so sídlom v Bratislave, Mlynské nivy 1, IČO: 31 320 155, zastúpenej splnomocnenkyňou ČERNEJOVÁ & HRBEK, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Kýčerského 7, IČO: 36 857 513, o určenie neexistencie záložného práva, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 12C/11/2017, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 25. marca 2019 sp. zn. 7Co/171/2018, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 25. marca 2019 sp. zn. 7Co/171/2018 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

1. Žalobkyňa sa žalobou došlou Okresnému súdu Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) 3. apríla 2019 domáhala určenia, že nehnuteľnosť nachádzajúca sa v katastrálnom území U., zapísaná v katastri nehnuteľností na liste vlastníctva č. XXX, byt č. 3, nachádzajúci sa v bytovom dome súpisné číslo XX (postavený na pozemku parc. č. W. XX/X, zapísanom na liste vlastníctva č. XX), na 1. poschodí, podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach bytového domu vo veľkosti podielu XXXX/XXXXXX (ďalej len „nehnuteľnosť“), nie je zaťažená záložným právom zriadeným zmluvou o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti č. Z XXXXXX-XX zo 17. júna 2010 uzavretou medzi stranami sporu (ďalej aj „zmluva o zriadení záložného práva“ alebo len „záložná zmluva“). V žalobe uviedla, že so žalovanou uzavrela zmluvu o zriadení záložného práva 17. júna 2010 na zabezpečenie pohľadávky vzniknutej zo zmluvy o poskytnutí úveru HypoPôžička č. Ú XXXXXX-XX, ktorej predmetom bolo poskytnutie sumy 2.461,60 euro a sumy 5.788,40 euro ako konsolidácie predchádzajúcich troch úverov poskytnutých žalovanou. Žalovaná vyhlásila predčasnú splatnosť úveru listom z 25. augusta 2011. Žalobkyňa vzniesla námietku premlčania pohľadávky a aj záložného práva. Napriek uvedenému žalovaná začala výkon záložného práva.

2. Rozsudkom z 21. septembra 2018 č. k. 12C/11/2017-110 súd prvej inštancie žalobu zamietol a

žalovanej priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% s tým, že o ich výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku. Rozsudok právne zdôvodnil ust. § 100 ods. 1 až 3, § 101, § 112 a § 151j ods. 1 a 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej tiež „Občiansky zákonník“ alebo len „O. z.“). Vecne dôvodil, že žalovaná začala výkon záložného práva už 23. októbra 2013, teda v čase, keď nebola pohľadávka premlčaná (premlčanie pohľadávky mohlo nastať najskôr 25. augusta 2014, keďže k vyhláseniu splatnosti úveru došlo k 25. augustu 2011), pričom v ňom nemohla pokračovať z dôvodu nariadeného predbežného opatrenia uznesením z 30. mája 2014 č. k. 20C/182/2014-14 a to až do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej, t. j. do 29. novembra 2016, následne žalovaná vo výkone záložného práva pokračovala. Samotná žalobkyňa začatie výkonu záložného práva 23. októbra 2013 nespochybnila. Vzhľadom na uvedené námietka premlčania zo strany žalobkyne nebola dôvodná. Navyše veriteľovi bolo bránené v riadnom výkone záložného práva, a to jednak predbežným opatrením vo veci vedenej pod sp. zn. 20C/182/2014, ako aj neodkladným opatrením z 30. mája 2017 nariadeným v tejto veci. Pokiaľ ide o primeranosť pohľadávky k hodnote zálohu, táto nebola zjavne neprimeraná k hodnote zálohu. Súd prvej inštancie považoval žalobu preto za nedôvodnú. Rozhodnutie o trovách konania bolo odôvodnené právne ust. § 251, § 255 ods. 1 a 2 a § 262 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších zákonov (ďalej tiež len „C. s. p.“) a vecne úspechom žalovanej v konaní v plnom rozsahu.

3. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Prešove (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) rozsudkom z 25. marca 2019 sp. zn. 7Co/171/2018 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 C. s. p. zmenil tak, že žalobe vyhovel a určil, že nehnuteľnosť nie je zatiaľčená záložným právom zriadeným predmetnou záložnou zmluvou. V odôvodnení rozsudku uviedol, že v konaní bolo správne zistené, že k zosplateniu úveru došlo 25. augusta 2011, v dôsledku čoho premlčanie pohľadávky z úveru mohlo nastať najskôr 25. augusta 2014. Rovnako nespornou skutočnosťou bolo aj to, že žalovaná výkon záložného práva začala už 23. októbra 2013 a nemohla v ňom pokračovať v dôsledku prebiehajúceho konania na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 20C/182/2014 o zdržanie sa výkonu záložného práva zo strany žalovanej. Za správny však už nebolo možné považovať záver, podľa ktorého začatie výkonu záložného práva a prebiehajúce konanie vo veci vedenej pod sp. zn. 20C/182/2014 ovplyvnilo plynutie premlčacej doby. Pokiaľ ide o výkon záložného práva podľa ustanovení zákona č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 527/2002 Z.z.“), tento nemá vplyv na beh premlčacej doby. Dražobník vymedzený v ust. § 6 zákona č. 527/2002 Z.z. nepredstavuje orgán, ktorý má na mysli ustanovenie § 112 Občianskeho zákonníka, pretože nemá zákonom zverenú žiadnu rozhodovaciu právomoc, a teda nemôže rozhodnúť o pohľadávke vyplývajúcej z uzatvorenej zmluvy o úvere. Predstavuje iba subjekt, ktorý na zmluvnom základe realizuje výkon záložného práva patriaceho záložnému veriteľovi. Návrh na vykonanie dražby u dražobníka nepredstavuje uplatnenie práva, keďže o pohľadávke zabezpečenej záložným právom sa autoritatívne nerozhoduje. K spočítaniu premlčacej doby nemohlo dôjsť ani v súvislosti s konaním prebiehajúcim na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 20C/182/2014 o zdržanie sa výkonu záložného práva. Predmetom tohto konania žiadna pohľadávka žalovanej vyplývajúca zo zmluvy o úvere nebola. Žalovaná bez akýchkoľvek pochybností ako veriteľ zákonom predpísaným spôsobom v premlčacej dobe neuplatnila proti dlžníkovi svoj nárok na zaplatenie dlžnej peňažnej pohľadávky s príslušenstvom vyplývajúcej z uzatvorenej zmluvy o úvere. Žalobkyňa tak mohla vzniesť námietku premlčania a týmto spôsobiť zánik súdnej vymáhateľnosti pohľadávky zabezpečenej záložnou zmluvou. Ak námietka premlčania vznesená zo strany žalobkyne neumožňuje priznať žalovanej pohľadávku z úverovej zmluvy, je nemysliteľné a odporujúce základným zásadám logiky uspokojiť tú istú pohľadávku formou realizácie výkonu záložného práva. Opačný výklad vo svojich dôsledkoch popiera význam inštitútu premlčania neumožňujúceho po dovolaní sa premlčania premlčané právo veriteľovi priznať. Ak sa žalobkyňa ako záložný dlžník dôvodne dovolala premlčania, žalovaná v postavení záložného veriteľa sa už nemôže domôcť predaja alebo iného speňaženia zálohu a záložné právo nemôže naďalej byť spôsobilým právnym prostriedkom na uspokojenie zabezpečenej pohľadávky. Za takejto situácie na strane žalobkyne existuje naliehavý právny záujem domáhať sa v súlade s ust. § 137 písm. c/ C. s. p. určenia neexistencie záložného práva. Odvolací súd považoval

žalobu za dôvodnú. Rozhodnutie o trovách prvoinštančného a odvolacieho konania bolo odôvodnené právne ust. § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 a 2 C. s. p. a vecne úspechom žalobkyne v konaní v plnom rozsahu.

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie. Dovolanie odôvodnila ust. § 420 písm. f/ C. s. p. (súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces) a § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., t. j. nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom v otázke doteraz nevyriešenej v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu. Navrhla zrušenie rozsudku odvolacieho súdu a vrátenie veci mu veci na ďalšie konanie. Uviedla, že napadnutý rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia procesnej prípustnosti žaloby o určenie neexistencie záložného práva. Právna úprava zániku záložného práva ako takého je obsiahnutá v ust. § 151md Občianskeho zákonníka, v ktorom sú taxatívne vymenované spôsoby zániku záložného práva. Premlčanie či už pohľadávky, ktorú záložné právo zabezpečuje alebo premlčanie výkonu záložného práva sa medzi dôvodmi zániku záložného práva nenachádza. Premlčanie nespôsobuje totiž zánik záložného práva. Ďalej poukázala na ust. § 151j ods. 2 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého, ak pohľadávka zabezpečená záložným právom nie je riadne a včas splnená, môže sa záložný veriteľ uspokojiť alebo domáhať sa uspokojenia zo zálohu aj vtedy, keď zabezpečená pohľadávka je premlčaná. Ak teda v dôsledku vznesenej námietky premlčania záložné právo existovať neprestane, žaloba na určenie jeho neexistencie nemôže byť úspešná a na takomto určení nie je naliehavý právny záujem. Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu stojí aj na nesprávnom právnom posúdení momentu spočívania premlčacej doby pri uplatnení záložného práva prostredníctvom jeho výkonu dobrovoľnou dražbou. Poukázala na ust. § 53 ods. 10 a § 112 Občianskeho zákonníka. Začatie výkonu záložného práva má v zmysle § 112 Občianskeho zákonníka účinok spočívania premlčacej doby vo vzťahu k jeho výkonu. Rovnako napadnutý rozsudok odvolacieho súdu stojí na nesprávnom právnom posúdení premlčacej doby vo vzťahu k jeho výkonu počas nariadeného neodkladného opatrenia. Ak má záložný veriteľ povinnosť držať sa výkonu daného záložného práva, premlčacia doba spočíva. Rozsudok odvolacieho súdu nie je jasný, presvedčivý, riadne odôvodnený, neodpovedá na základné právne otázky sporu, preto došlo k porušeniu práva žalovanej na spravodlivý proces

5. Žalobkyňa navrhla dovolanie ako nedôvodné zamietnuť. Uviedla, že pokiaľ ide o určovací žalobu, je naliehavý právny záujem na určení neexistencie záložného práva napriek skutočnosti, že záložné právo po vznesení námietky premlčania zostáva v podobe naturálnej obligácie. Jeho ďalšia existencia nemá žiaden zmysel, pretože nie je realizovateľné. Žalobkyňa má naliehavý právny záujem na požadovanom určení i z dôvodu, aby záložný veriteľ pochopil, že už záložným veriteľom nie je a neobmedzoval žalobkyňu v jej práve vlastníť majetok a užívať ho. Žalovaná mala k dispozícii legálny prostriedok, ako plynutie premlčacej doby prerušiť, ale nevyužila ho, hoci o tom vedela a mohla konať bez ohľadu na nariadené neodkladné opatrenie. Tvrdenie, že začatím výkonu záložného práva sa automaticky uplatňuje ust. § 112 Občianskeho zákonníka považuje za alibistické. Začatie výkonu záložného práva nie je možné zamieňať so samotným výkonom záložného práva. Otázkou ostáva, aký je ďalší právny osud záložného práva, či premlčané záložné právo po vznesení námietky premlčania záložcom naďalej existuje v naturálnej forme alebo zaniká s poukazom na to, že po vznesení námietky premlčania záložcom záložný veriteľ už nemôže záložné právo vykonať a dobrovoľné splnenie nároku záložného veriteľa na uspokojenie zo zálohu už nie je pojmovovo možné. Výkon záložného práva je neoddeliteľne naviazaný na existenciu peňažnej pohľadávky.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C. s. p.) strana, v ktorej neprospech bolo vydané napadnuté rozhodnutie (§ 424 C. s. p.), za splnenia tiež podmienok zastúpenia takejto strany a spísania jej dovolania v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou C. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je prípustné a tiež dôvodné.

7. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 C. s. p. alebo § 421 C. s. p. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 C. s. p.). V prípade dovolania

prípustného podľa § 420 C. s. p. je dovolacím dôvodom vytýkaná tzv. zmätočnosťná vada (§ 431 ods. 1 C. s. p.) a dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C. s. p.); v prípade dovolania prípustného podľa § 421 ods. 1 C. s. p. je potom dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.) a dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C. s. p.).

8. Žalovaná vyvodzovala prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. a § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. Dovolací súd, vychádzajúci z konštrukcie dovolacieho konania v podmienkach aktuálnej právnej úpravy civilného sporového procesu a tiež z ostatného záveru veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu o prípustnosti kumulácie dovolacích dôvodov podľa § 420 a § 421 C. s. p. (v tejto súvislosti porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 21. marca 2018 sp. zn. 1 VCdo 1/2018), preto pristúpil ku skúmaniu existencie dovolacích dôvodov (a tiež dôvodov prípustnosti dovolania), uplatnených dovolaním v tejto veci, podľa chronológie priradenej im ustanoveniami zákona, ktorého sú súčasťou.

9. Podľa § 420 písm. f/ C. s. p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ C. s. p. nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto posudzoval opodstatnenosť argumentácie žalovanej, že v konaní (pred odvolacím súdom) došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti.

11. Pojmovým znakom vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f/ C. s. p. je, že k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom súdu, ktorý znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra pojednania veci (to, ako súd viedol konanie), znemožňujúca strane sporu (skôr a dnes ešte v mimosporových konaniach stále účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu por. R 129/1999 a 1Cdo/202/2017, 2Cdo/162/2017, 3Cdo/22/2018, 4Cdo/87/2017, 5Cdo/112/2018, 7Cdo/202/2017 a 8Cdo/85/2018). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

12. Žalovaná dovolaním namietala, že rozsudok odvolacieho súdu nie je jasný, presvedčivý, riadne odôvodnený, neodpovedá na základné právne otázky sporu.

13. V zmysle zjednocujúceho stanoviska najvyššieho súdu (R 2/2016) prijatého ešte za skoršej právnej úpravy občianskeho súdneho konania „nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. (zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016) a výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska - pokiaľ ide o jeho druhú vetu, hovoriacu o nedostatku dôvodov rozhodnutia ako o postupe súdu odnímajúcim účastníkom konania možnosť konať pred súdom - nedotkli, preto ho v tomto smere (pokiaľ ide o jeho druhú vetu)

treba považovať naďalej za aktuálne (1Cdo/228/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/92/2018, 4Cdo/59/2017, 5Cdo/45/2018, 7Cdo/141/2017, 8Cdo/49/2017).

14. V danej veci odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie podľa ust. § 388 C. s. p., keď dospel k záveru, že žaloba bola podaná dôvodne a záložné právo neexistuje z dôvodu premlčania.

15. Ustanovenie § 388 C. s. p. odvolaciemu súdu umožňuje zmeniť rozhodnutie súdu prvej inštancie len za predpokladu, že nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 387 C. s. p.), ani na jeho zrušenie (§ 389 ods. 1 C. s. p.).

16. Možnosť zmeniť rozhodnutie súdu prvej inštancie je vlastnosťou apelačného opravného systému, vrátane systému neúplnej apelácie, na ktorom je založené odvolacie konanie v sporovom konaní. Pokiaľ nie je možné rozhodnutie potvrdiť, pretože odvolanie je úplne alebo sčasti dôvodné a zároveň tu nie sú dané dôvody pre zrušenie rozhodnutia, je povinnosťou odvolacieho súdu preskúmať skutkovú i právnu stránku veci a meritórne rozhodnúť (porov. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1297 - 1299 s.).

17. Pri zmene rozhodnutia súdu prvého stupňa (teraz inštancie) odvolací súd nahrádza toto rozhodnutie svojím rozhodnutím; rozhodnutie odvolacieho súdu musí preto obsahovať nielen úplné a výstižné zdôvodnenie, ale aj všetko to, čo je potrebné z hľadiska určitosti a vykonateľnosti rozhodnutí o otázkach predstavujúcich predmet odvolacieho konania vrátane súvisiacich otázok, ako je náhrada trov a pod. (Z IV, s. 44).

18. Podľa § 220 ods. 2 C. s. p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

19. V súlade s § 220 ods. 2 C. s. p. v spojení s § 393 ods. 2 C. s. p. musí súd v odôvodnení rozhodnutia podať výklad opodstatnenosti a zákonnosti výroku rozhodnutia a musí sa vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený s poukazom na zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia súdu nižšej inštancie navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie súdu nižšej inštancie neobsahuje náležitosti uvedené v § 220 ods. 2 C. s. p. v spojení s § 393 ods. 2 C. s. p., je nepreskúmateľné. Takéto arbitrárne rozhodnutie súdu odníma strane sporu možnosť uskutočňovať procesné práva a v konečnom dôsledku porušuje jej právo na spravodlivý súdny proces (čo zakladá vadu konania podľa § 431 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 420 písm. f/ C. s. p.), pretože jej upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci opravných prostriedkov.

20. Rozhodujúcou skutočnosťou tvoriacou základ pre rozhodnutie súdu sú aj právne normy, ktoré sú na konkrétny prípad aplikovateľné. Aj zo zásady *iura novit curia* („súd pozná právo“) možno vyvodiť, že súd sa aj bez návrhu účastníka konania musí vyrovnávať so všetkými relevantnými právnymi normami, aplikovateľnými na konkrétny prípad. Možno rozoznávať napríklad situácie, kedy súd musí určiť relevantnú právnu normu aplikovateľnú na konkrétny prípad a musí ju vo svojom rozhodnutí zohľadniť a kedy súd po určení tejto právnej normy musí zohľadniť všetky časti právnej normy (napr. všetky časti hypotézy právnej normy). Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská

republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (napr. IV. ÚS 77/02).

21. Dovolací súd dospel k záveru, že zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu nezodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia, keď odvolací súd sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s relevantnými ustanoveniami § 151j ods. 2 a § 151md Občianskeho zákonníka (pozn. taxatívny výpočet spôsobov zániku záložného práva nepochybne neobsahujúci ako dôvod premlčanie), najmä nevysvetlil rozdiel medzi preklúziou a premlčaním. Keďže odvolací súd neskúmal vec z právne významných hľadísk, porušil základné právo žalovanej na spravodlivý súdny proces, čím došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p.

22. Dovolacím súdom konštatovaná procesná vada zmätočnosti uvedená v ustanovení § 420 písm. f/ C. s. p. zakladá prípustnosť dovolania; zároveň je však tiež dôvodom, so zreteľom na ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie bez ďalšieho zrušiť. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa pritom do 30. júna 2016 ustálila na tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti znemožňujúcej strane realizáciu jej procesných oprávnení, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší bez toho, aby sa zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu (1Cdo/44/2015, 2Cdo/111/2014, 3Cdo/4/2012, 4Cdo/263/2013, 5Cdo/241/2013, 6Cdo/591/2015, 7Cdo/212/2014, 8Cdo/137/2015) a na tom zotrváva rozhodovacia prax najvyššieho súdu aj po nadobudnutí účinnosti predpisov tvoriacich súčasť rekodifikácie slovenského civilného procesu (2Cdo/5/2018, 3Cdo/146/2018, 8Cdo/70/2017). Dovolací súd preto v tomto prípade neposudzoval dovolanie z hľadiska opodstatnenosti argumentácie majúcej väzbu na riešenie právnych otázok (čo v konkrétnostiach znamená tak z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p., ako aj jeho dôvodnosti v zmysle § 432 rovnakého zákona).

23. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 C. s. p.). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 C. s. p.). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami preto zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, majúc za to, že náprava zrušením len rozhodnutia odvolacieho súdu je v tomto prípade možná i postačujúca (§ 449 ods. 2 C. s. p.) a vychádzajúc z toho, že tým, komu bolo namieste pričítať dovolaním vytýkanú vadu zmätočnosti bol len odvolací súd.

24. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 C. s. p.).

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok